	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Một năm.	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các làng và Các công-sở	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Sáu tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Ba tháng.	0.50	0.60	0.55	0.550	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN VĂN LOẠN

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

4e page

Une seule insertion. . . . 0 $ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans le 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một hạng người chịu hại nhiều nhất về bọn sét-ty

Trong một nước tư-bản nghèo-ngặt, đồng tiền khó kiếm như nước ta, thì kẻ ra khắp các nhân-dáng trong xã-hội, có lẽ không hạng nào là không có người phải góp máu gọp mồ mà nuôi bọn sét-ty vậy. Nhưng tựu trung cũng có hạng chịu hại đáng thương ít, cũng có hạng thụ hại đáng thương nhiều. Đáng thương ít như những kẻ ăn chơi đáng điếm, chỉ vì cái thói hoa sói hoa hòe, cái máu mê man cờ bạc, mà phải đi vay hai ba mươi phân, để trang-hoàng sắm sửa, hoặc để theo đuổi đỏ đen. Những kẻ ấy vì có bị bọn sét-ty nó hút máu hút mủ, thường chỉ nên tự trách thân mình, chứ người ngoài chắc cũng không thương mấy. Đáng thương nhiều là những người siêng năng cần mẫn, nhưng tiền it vốn đơn, phải vay công lính nợ để buôn bán làm ăn, mà cũng gặp phải kẻ lòng lang dạ thú, nó hút máu hút mủ hoài, thành thử mồ hôi nước mắt, có sinh sôi nảy nở được đời ba đồng, kết cục chỉ béo riêng mấy kẻ ngồi mát ăn bát vàng cả. Những người chịu hại về hạng ấy mỗi tháng đáng thương, mà hút máu hút mủ những người ấy mỗi lại là đáng trách lắm lắm. Những người về hạng ấy kể cũng nhiều, nhưng cần sẽ người đông nhất, và bị hại nhiều nhất, chẳng phải nói chắc độc giả cũng đoán ngay là bọn nông-phu ta vậy.

Ôi! nước mình là một nước chuyên về nghề làm ruộng, dân số trong mười phần có đến chín phần là nông-phu. Mà nước mình ruộng ít người đông, ruộng đất chia rẽ vụn vặt thái quá, người làm năm ba sào một vài mẫn là số nhiều, vốn liếng đành nhận được đồng nào là ở ngoài đồng cả, còn lấy đâu mà có thóc để cửa chôn. Năm nào gió thuận mưa hòa, phong đăng hòa cốc, thì cái ăn mặc còn niệm đủ dùng, đồng đồng góp còn xoay được ốn. Chẳng may mà lỡ bị tiêu khô thủy-lạo, ắt là phải vay công lính nợ tức thì. Mà vay công lính nợ ở chốn thành-thị lãi đến hai ba mươi phân cũng đã là nhiều, chứ như ở nhà quê thì có khi đến năm sáu mươi phân hay một trăm phân cũng có.

Vay lãi đã nặng như thế, nhưng nào có những chỉ phải lo trả lãi trả vốn cho đủ mà thôi đâu. Lại còn những tội mông năm ngày tết, chính mình thì phải bộp mồm bộp mép, mà gà ỉ thừ có nuôi được con gà lớn, dành dược con cá to, lại phải đem dâng tết người chủ nợ gọi là biết nghĩa ghi ân. Rồi thỉ lại còn những khi nhà chủ nợ có cái gỗ đỏ cũng lại phải kiếm ngưu vàng chai rượu, gọi là lễ ít lòng nhiều, hoặc khi chủ nợ có công nọ việc kia, cũng lại phải bỏ công việc nhà để đến giúp đáp hầu hạ nữa.

Ở nơi thành-thị ta, kẻ sét-ty chẳng qua chỉ là một kẻ làm nghề cho thuê tiền, ai dây đến nó thì nó hút máu hút mủ, nhưng ngoại giả ai cũng không bắt chữ không có quyền thế gì. Kẻ sét-ty ở nhà-quê thì không thế, tiền nó đã nhiều, mà thế nó cũng đã kiểm sẵn, vì chúng có tiền, nên sinh ra có thế, đến lúc có thế lại càng dễ kiếm nảy tiền. mà người đàn em nhà quê mình phần nhiều lại ngu si đời nát, luật pháp không hay, vai vế cũng kém, nên kẻ nào chẳng may mắc vào cạm cầu bọn Sét-ty, thì chẳng những là bị chúng hút máu hút mủ mà thôi, nhưng có khi lại bị lâm nó lệ không sót đời nữa. Nguyên vì ruộngương nhà quê ta, điền bạ chẳng có, địa đồ cũng không, nên làm người tuy có ruộng đất hẳn hoi, mà giá thử có tung bẩn muốn đi vay thiên hạ, thì chẳng chẳng có gì làm bằng chứng cho người ta tin, bởi vậy cho nên chỉ phải vay quanh trong hàng tổng hàng xã mà thôi. Trong một xã một tổng quanh đi quẩn lại có bao người, nhà nào làm nghề ấy đã nên thân thì, thì cái tuế-lực của họ một ngày lại càng một bành trướng mãi ra, còn ai ngoi đầu lên mà phản lợi với chúng được nữa, rồi lâm khi họ hình như được hưởng cái độc quyền về việc hút máu hút mủ trong vùng họ vậy; mà những nhà dân em vốn liếng chẳng có, biết thân sao cũng chẳng tránh được ấn nay nào, thì dẫu bọn sét ty nó hút, nó gọt đến thế nào, cũng đành là phải chịu, bọn sét-ty vì thế càng được thế mà chúng lại càng hút càng gọt giả.

Dân nhà quê chịu thương chịu khó, quanh năm dầu tắt mặt tối, mà chúng quí vẫn nghèo nàn khổ sở, kể ra cũng còn nhiều duyên cớ khác nữa, nhưng cái duyên cớ thứ nhất, là bởi bọn sét-ty nó hút máu hút mủ một cách độc-địa vậy. Cái tinh-tệ ấy không phải chánh-phủ Bảo-hộ không rõ. Chứng như mấy năm xưa, chánh-phủ có điều đình với nhà Đông-pháp ngân-hàng để cho các điền-chủ trạch-chủ nhà quê vay tiền nhẹ lãi, làm cốt mà giống giọt cây cây, nhưng hiềm vì như trên kia ta đã nói, ruộng đất nhà quê không có gì làm bằng cứ, nên mối khi một người đến vay tiền, lại phải nhờ kỳ-dịch trong làng bảo-lĩnh, thì mới đủ chắc, bằng cho nhà Ngân hàng tin. Lý gì bọn đàn anh chốn thôn quê ta, đến đứa trẻ con đi thì có xin các ông nhận thực cho một chữ, cũng còn khó lòng lắm thay, huống hồ phỏ các ông đứng bảo-lĩnh cho vay tiền, nhẹ lãi, thì tiền chè lá, tiền rượu thuốc cúng các ông, không khéo lại nặng gấp năm gấp sáu tiền lãi nhà Ngân-hàng, họa chăng các ông mới chịu nhận giúp. Lại còn tệ nữa là đến lúc có vay được ít tiền về nhà làm vốn thì thình-thoảng các ông có đòi giật giảm ba đồng, không đưa cho các ông mượn ắt lại sinh ra thù oán lôi thôi mà có bảo-tâm xiu tuần như ý các ông thì người có vai vế may ra còn có thể đòi được, chứ người thân có thể có, đời nào đã đòi lại được đồng tiền ở các ông. Cũng có nơi mấy ông dân anh đứng lên vay chung với nhau, rồi về lăng quay ra làm cái nghề sét-ty, các ông dân anh đã kết liên với nhau mà làm cái nghề ấy, thì đến em nhà nghèo túng bần vay được đồng tiền lại khó bằng ba vay của kẻ sét-ty thường, thành thử cái thiện-sách của chánh phủ cũng chẳng lợi gì cho dân vậy. Bởi thế cho nên cái lệ ấy về sau lại phải bãi đi. Nói đến đây mà cảm tức thay về bọn đàn anh ở chốn thôn quê ta, được người ta tôn kính làm bậc huynh-trưởng, đã chẳng hay giúp đỡ bọn đàn em thì chớ, đến lúc nhờ được chánh-phủ tìn-hành cái thiện sách để tương trợ cho bọn lương dân, mà lại còn nỡ đem lòng lang dạ thú quấy hỏi bỏi nhọ cho việc hay thành chẳng ra gì. Ít lâu nay, nhiều nhà bản điền việc lập các nhà hương thôn ngân hàng, để trừ đỡ cái nạn sét-ty ở chốn thôn quê, nhưng trong việc họa địa-đồ ruộng đất chưa làm xong, mà sở địa-bộ chưa được chắc chắn, thì dẫu có nhà ngân hàng, song những hạng tiểu điền-chủ, tiểu trạch-chủ, ngoài ra những người dáng tương nhờ trong các hạng người bị hại về bọn sét-ty ngày nay cũng chẳng có cơ mà lợi dụng được vậy. Vì vậy mấy năm nay ở Bắc-kỳ ta chánh-phủ đã ra công trù tính việc họa đồ, nay việc họa đồ từng khu đã tiến-bộ được nhiều, đã có nơi bắt đầu họa đồ từng miếng; đợi khi nào việc họa đồ ấy thành công, thì chẳng những trừ được cái ngòi kiện-cáo về ruộng đất của nhân-dân ngày nay, mà lại còn giảm được cái nạn sét-ty khốc hại ở chốn thôn quê ta vậy.

LÔ-THƯ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 7 Mars 1923

Việc nước Thổ

Nghị-viện Angora quyết nghĩ rằng tờ hòa-nghị Lausanne không ưng được, vì nghị-viện xét ra tờ hòa-nghị ấy trái với pháp-luật trong nước.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 7 Mars 1923

Ban binh năm 1921

Trong khi các quan thượng-thư hội nghị hôm thứ ba mới rồi, quan thượng-thư Maginot có nói rằng ngài muốn lưu ban binh năm 1921 tại ngũ đến ngày 31 Mai mới thải hồi.

Nước sông bên Pháp

Nước sông Seine vẫn lên. Bộ Công-tác có bá-cáo rằng hiện đã trù tính mọi phương-sách phòng-bị, vậy không có gì đáng ngại.

Nước sông Loire lên. Về mạn dưới Angers rồi là ngang cấp. Xe-hỏa phải nghỉ không đi được.

Việc nước Đức

M. Mayer đại-sứ nước Đức tại Paris bị đau đã đem vào chữa tại một nhà thương ở Munich, nhưng xét ra không sao giải phẫu được nữa. Ông ta thế. Quan đại-sứ nước Pháp ở Berlin có gởi tới chia buồn đến bộ ngoại-vụ nước Đức.

Cứ như giấy má bắt được ở phòng Thương-mại tại thành Bochum, thì ra thành ấy là một cái sào huyệt về việc tổ chức sự kháng cự lại nước Pháp.

Từ khi bãi các đội cảnh sát áo lục đi, thì xem ra cái phong-trào gắng cường đã bớt.

Việc vận tải trên sông Rhin lại được như thường.

Việc nước Hy-lạp

Hội Hồng-thập-tự có hỏi quan ngoại-vụ bộ Thượng-thư nước Hy-lạp về việc hoãn không cho tàu nước Thổ trở về nước, thì quan Thượng-thư lấy có đáp lại rằng nước Hy-lạp còn phải đợi cho nước Thổ thôi việc đem dẫy dân Hy-lạp, thì mới bỏ lệnh cho tàu binh nước Thổ về nước.

Việc nước Hoa-kỳ

Nhân quan Thống lĩnh Harding có nói về về việc nước Hoa-kỳ dự vào tòa thẩm phán liệt quốc La Haye, ngài có nói nước Hoa-kỳ không có thể không ưng thuận một cái chương-trình như cái chương-trình tòa thẩm-phán ấy. Ngài có nói: « Lập nên một tòa thẩm phán liệt quốc tức là một việc tiến bộ trong cái công-cuộc của thế giới muốn đem cái công-lý thế vào cho võ-lực vậy. »

Ở New-York những người về đảng thân Pasp có ngăn cấm không cho những người thân Đức đặt cuộc hội-nghị để tìm cách phản đối việc Pháp đi trú binh trong hạt sông Rhur, các người tổ-chức cuộc hội-nghị ấy cũng những người đến dự nghị bị giải-tán cả.

Nước Tuỵ điên đối với việc trú-binh

Các ông giám-mục nước Thụy-điển có đại-hội ấy cho các dân về giáo điển-chức nói về việc trú binh tại nước nọ, thì ngày 15 Février quan Công-trưởng tòa nội các Poincaré có viết cho ông tổng giám mục ở Upsal một bức thư, bảy tỏ cái lẽ phải của nước Pháp, và tấm lòng đen bạc của nước Đức.

Hội giáo-cải-tương tại nước Pháp cũng đáp lại các ông giám-mục nước Tuỵ-điển. Trong thư ấy cũng nói rõ mọi lẽ của nước Pháp. Sau cùng có cầu nói rằng:

Nước Pháp chỉ muốn phá tan tấm lòng gan góc của nước Đức. Nước ấy cố chí không thi hành các điều khoản hòa nghị, để làm cho cuộc chiến tranh dai dẳng ra. Nước Pháp không có làm ngăn trở cuộc hòa-bình ấy chỉ là lỗi nước Đức cả vậy.

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Février 1923

Hương-cảng đặc điện

Tôn-Khoa lại làm chức thị-trưởng ở Quảng-châu. Ngày 24 vừa rồi, Tôn tổng-thống đã tiếp các tướng hiệu Điền-Quế-quân. Tôn tổng-thống đã định kiểm duyệt và biên phòng những quân đội chung tuân-hạm ở Quảng-châu. Ôn-thụy-Đức mưu thoán và tuyên-bố quân luật, thái độ chưa rõ ra thế nào.

Người cầm cờ bợc

Tôn tổng-thống lần này về Quảng-đông, các thân-sĩ quân tướng hiệu đều được thỉnh để vào yết kiến. Tôn tổng-thống nghĩ thêm: Cái hại có bợc ngày nay đã đội hơn bổng-thầy và mành-thú, thế mà Trần-quỳnh Minh không dám quả quyết, nghiêm-cấm. Nay Quảng-châu lại làm công-nghiệm thì-hành thì thật là một điều trái phép. Bởi vậy mới khi Tôn tổng-thống tiếp-kiến các tướng hiệu đều khuyên bảo nên nghiêm cấm cờ bợc, chớ có đứng tùng cho kẻ dưới làm càn. Hiện nay các con bợc ở Quảng-châu ẩn núp đâu mất cả.

Ngày 1er Mars 1923

Hương cảng đặc điện

Quân Thẩm-bổng-Anh và quân Lê-xuân-Vinh đã cùng nhau giao chiến tại Triệu-khánh. Tại Triệu-khánh đã tuyên-bố quân luật. Đại-biện-đình ở Giang môn đã triệt-hồi. Ngày hôm qua, quân Thẩm-bổng-Anh đã đe đường Ngô-châu và Quảng-đông. Hồng triện-Lân định rút bỏ Sơn-đầu, thương-dân ở đấy cố ý vấn-lưu.

Đại bản-đình thiên về Quảng-châu

Tôn tổng-thống đã trở về Quảng-châu, cho nên đại-bản-đình cũng sẽ thiên về Quảng-châu, nhưng còn địa-điểm ở chỗ nào thì vẫn chưa xác-định. Giang hải phương-bạm-đội tự lệnh là Trần Sách đã sức cho các quân-bạm sửa soạn về Quảng-châu để lấy Tôn tổng-thống điều-khiển.

Lý-liệt-Quân yết kiến Tôn trung-Sơn

Lý-liệt-Quân nhân Tôn tổng-thống trở về phương Nam, ngày 20 tháng 2 vừa rồi đã cùng bọn Điền-sĩ-Tiệp hơn 10 người đi chiếc Triện-hòa quân-độ, đo Sơn đầu trở về Quảng-châu, vào yết-kiến Tôn tổng-thống để thương-nghị về việc đợt cực vậy.

Bài ca Âu-trí-viên

XC

Lan nhau một lối lau nhau,
Cùng ta để muộn sinh sau biết gì.
Đầu xanh mang tiếng bạch thi,
Được thì chưa tiến, trí thì chưa khai.
Ở đây vườn rộng thanh thơi,
Dung dăng ta hát mấy lời đồng thanh.
Đầy vườn cây cỏ xanh xanh,
Muôn hồng nghìn tía ra tình đua tươi.
Cỏ hoa như mỉm miệng cười,
Trông hoa muốn những vẽ nơi nên.
Chim kêu rin rít trên cành, (tranh.
Chim hồng gọi bạn, chim oanh nhủ
Vỗ tay hát tỉnh tình tang, (dân
Giống giống tiên, cõi Viêm-bang đây mà
Kể chi lên bảy lên ba,
Lên năm lên sáu cũng là thiếu niên.
Cùng nhau trong Âu-trí-viên,
Có người coi sóc cấn quyền sớm hôm.
Thay cha, dạy dỗ đầu đuôi,
Thay mẹ nuôi nấng bảo ôn tháng ngày
Ấy ai dựng dỗi nên đây,
Ai đưa ta đến vườn này ta chơi.
Hiếu sinh, vẫn thể lòng trời,
Vì lòng yêu giống yêu loài xui nên
Kìa những quan tại bên trên,
Cùng người hảo phú quyền tiền biết
Quản thoa nọ, khách mê đào, (bao.
Gắp tiền vì nghĩa đồng-bào quản chi.
Trên nhà nước, cũng lòng vì,
Thương tình con dỗ, bẹp gì lòng son.
Cấp tiền kể vạn kể muôn,
Cỗ vô quả phúc cho trên mới thôi.
Xiết bao tiền của tài bồi,
Mà công gây dựng ai người đứng lên.
Khai-trí tiến đức là tên,
Hằng-tâm hằng-sản, dụng nên vườn này
Thương ta phen nhọc đêm ngày,
Thương ta yếu đuối lau tay tấm sao.
Mong cho hoa nở gặp lúc,
Mong cho kết quả người phàm hoàn loàn.
Mỗi hay cỏ cũng có công,
Ơn này tạc nói ghi sông để đời.
Anh em ơi! chị em ơi!
Vườn này ấy cũng là nơi phúc-đường
Mẹ cha nào việc gia đường,
Việc canh gà, việc gióc tường mọi bề
Nghĩ ta chút phận hèn đi,
Vì bao công việc, khôn bề dạy người.
Nay đã phó thác cỏ nơi,
Rầu lòng sớm tối trông coi việc thường
Mừng thầm được chốn lạ vườn,
Yêu lòng cha mẹ, từng đường vỹ-nhân.
Lòng thờ chan chứa tâm thần,
Ai người tiếng khéo, lời nhân tiếng cười.
Thu trồ ta hái lá chơi.

Cụ Võ-hiển Tôn-thất đại-nhân

thăng nhị-hạng Bắc-đẩu bội-tinh

Vừa rồi viện Cơ-mật có tiếp được một bức thư của quan Khâm-sứ Trung-kỳ về việc cụ Võ-hiển Tôn-thất đại-nhân được thăng nhị-hạng Bắc-đẩu bội-tinh. — Bức thư ấy nói đại ý rằng: Ngày 11 tháng 2 Tây có chỉ-dụ của quan Giám-quốc qui Đại-Pháp ehuẩn tặng cụ-lớn thăng nhị-hạng Bắc đẩu bội-tinh. Sự thăng-thưởng ấy để tỏ lòng cụ lớn đã lận lâm báo-quốc trong mấy mươi năm lịch-duyệt Triều quận mà lòng trung-thành của cụ-lớn vẫn một niềm không khăng chẳng hề đơn sai; vậy nay quan Giám-quốc chuẩn-thăng bội-tinh ấy cho cụ-lớn, là để tỏ chỉ-ý khen ngợi cụ-lớn là một bậc trọng-thần trong Ngân-phái, đã lịch-lý đa-niên, thấy-chung công chánh, mà quan Khâm-sứ rất lấy làm hỉ-ý lắm vậy.

Quan Khâm-sứ lại cậy viện Cơ-mật tâu lên việc ấy Hoàng-thượng đồng-ết và ngài lại nhác nhủm cụ-lớn được vinh-thăng, ngài lại tỏ rằng: đến ngày 3 Mars, ngài đến viện Cơ-mật vàng mang quan Giám-quốc mà làm lễ trao bội-tinh ấy cho cụ-lớn. — Việc ấy viện Cơ-mật đã tâu lên Hoàng-Thượng đồng-ết.

Vậy chiều hôm 3 Mars, (16 tháng giêng) khi ba giờ, tại viện Cơ-mật đã trần thiết tế chỉnh, nghiêm-trang, cụ-lớn Võ-hiển mặc thanh-phục, các vị viên, võ đang-quan thảy đều đến tiễn-lễ lại việc ấy đông đủ. Đúng 3 giờ chiếu quan Khâm-sứ, quan Bộ-lý, cùng hai quan Hội-lý đi xe ô-tô đến nơi, thì cỏ vệ-binh bộ-thành thì binh-lễ và thổi kèn chào, quan Khâm-sứ cùng các quan đẳng-lễ xong, thì vào thẳng viện Cơ-mật, cụ-lớn Võ-hiển cũng ba cụ-lớn Cơ-mật ra trước nghênh-tiếp quan Khâm-sứ cũng qui-lại-hiến vào trong, khi phân tọa-vị xong, thì quan Khâm-sứ đứng lên bảy lời cùng cụ-lớn Võ-hiển, đại ý rằng: Nay tôi vâng lệnh quan Giám-quốc đến đây để trao nhị-bợng Bắc-đẩu bội-tinh, là một phần thưởng qui-báu mà quan Giám-quốc nước Đại-Pháp đã chuẩn-tặng trước cụ lớn. Vì hiện nay là đương khi Pháp-Việt lưỡng bang cùng nhau giao hiếu càng ngày càng thêm thân-mật, mà cụ-lớn là một vị trọng-thần trong Ngân-phái, một đẳng thạc-phụ trong Triều-đình, phỏ vua giúp nước khi lang-miếu, khi giang-hồ, đã trải biết bao công việc khó khăn, lại đã có biết bao là chánh hay tài-năng; tiếng tăm lừng-lẫy bao nhiêu, thì lòng trung-tài của cụ-lớn lại vững bền bấy nhiêu, cụ-lớn lòng công từ lúc mây-xanh cho đến khi đầu-bạc, mà chẳng khi nào lầm trong thành với Vương-thất có chút lãng-xao. — Như vừa rồi đây, trong lúc Nam triều năm Duy-tân có việc lên Trần-cao-Vân khởi-loạn, sau được dẹp yên, dũng độ-lượng khoan-dung mà sắp-đặt thu-xếp được yên ổn sự rối-ro ấy; lại những khi Đại-Pháp hữu-sự thì cụ-lớn phát khởi điều nghị mộ binh tăng-chinh, để binh-vực cho công lý mà trừ bỏ gái cường-quyền, xét những chánh-sách ấy, công-cán ấy của cụ lớn, thì đối với những vi danh-thần có hoàn-lạo về lịch trong lịch-sử các nước, thì cụ-lớn cũng chẳng kém gì. Thật là xứng-đáng lắm thay! — Vậy thì cụ lớn làm quan với Nam-triều cũng như làm quan với Đại-Pháp; cho nên thì thường ấy mà quan Giám-quốc nước Đại-Pháp chẳng lời quản thưởng cho cụ-lớn nhị-bợng Bắc-đẩu bội-tinh, thật đã tỏ nghĩa yêu-mến lòng trung-thành của quan Giám-quốc chẳng tỏi, đối với cụ lớn rất là quan-hệ vậy.

Ngài nói xong thời trao nhị bợng Bắc-đẩu bội-tinh ấy cho cụ-lớn, cụ-lớn thời ở ngoài đối pháo mừng trời nghe lâu; và khi cụ lớn thôi làm tiệc khoản-đãi quan Khâm-sứ và liệt-vị đại-biểu hai Chính-phủ, rồi ai lên

đáp lại mấy lời cảm tạ, đại ý rằng: Cụ lớn nhờ phúc trên Liệt thánh để lại nên được vị-việt chốn công giai; lại nhờ ân Thánh-thượng tri-dụng và qui Toàn quyền Khâm-sứ đại-thần, tỏ được các công việc công chánh-sách từ bấy lâu đến nay, cho nên đã tin-dụng mà lại còn yên mến lòng trung-thành của cụ thời cụ nghĩ rằng: định về bưu thời cũng vẫn giữ lòng cao-thượng chẳng có yêu cầu sự thưởng thưởng gì hơn, mà số-dĩ cụ được thăng Văn-minh điện đại học sĩ và nhị-bợng Bắc đẩu bội-tinh là xuất ư lòng thể tất tự nhiên của Hoàng-thượng và quan Giám-quốc niệm công lao cụ và yêu mến cụ mà chuẩn thưởng. Thật là cũng hãi lắm thay!

Vốn sẵn sắt son cùng hiệp cốt,
Phải rằng trăng gió thói dám phong.
Giai-nhân tài-tử khi sum họp,
Vẫn trọn *cương-thường* vẫn hiếu, trung.

3e Năng Chiêu-Quân
(Trong bộ Song-phượng kỳ duyên)

Một ngọc âu vàng khó lường toán.

Mấy cái tàu thủy chở hành khách không tuân lệ. — Báo *Courrier d'Haiphong* có đăng rằng:

« Quan Cảnh sát Haiphong đã làm giấy biên-bản rằng người coi tàu *Đồng khánh* trái với lệ trong nghị-định ngày 10 Novembre 1900 là chở hành khách nhiều quá cái số được

Từ chức. — M. Trần-tri-Phủ, trợ-giáo tập sự trường Kim-quang thượng được từ chức.

Ngạch tòa Sứ. — M. Nguyễn-v-Giáp tức Kinh, thư-ký tập sự tòa Công-sứ Vĩnh-yên, kể từ ngày 28 Février 1923 bổ hạn tập sự thì được

Du đãng — Tên Phạm-v-Quết, 32 tuổi, tên Ng-v-Nung, 14 tuổi, Ng-v-Năm, 14 tuổi, Ng-hữu-Co, 15 tuổi, Lê công-Thân 30 tuổi, Ng-v-Hộ 17 tuổi đi du đãng ở ngoài đường, không có tiền, không có nhà cửa, bị lính tuần-cảnh bắt được làng thang ngoài đường thì đã điệu vào sở Mật-thám

toàn-phúc toàn vinh, mà con cái chân chất như bòe-quế như chi-lao, sum sê ngào ngạt; thật là qui báu thay, lâm-tích và phong-độ của một vị Tôn-thất Xứng đáng thay! Vinh hiển thay!

LỜI ĐÀN BÀ

Bức thư của Uyên-Phương nữ-sĩ đáp lại bài Đoán-thiên thi-thoại của Đạm-Phương nữ sử, đăng kỳ báo ngày thứ sáu 23 Février 1923:

Em vâng lời bà chị dạy, tự biết cái lỗi ngông cuồng. Tuy nhiên, em mới tập làm thơ, nào đã biết đâu rằng trăng vẫn là thi-gia chi tối kị! còn như thơ vô đề thì em tưởng rằng không phải là tội lắng lơ gì cho lắm, vậy thì cái lỗi không biết, tưởng bà chị cũng các người quân-tử trong xã hội cũng rộng lòng tha cho

Rộng vẻ việc sách bọn cha em, em không bạn ngày, nhưng nay thơ họa đã không có rồi, vậy trong các bài họa trước kia, em lấy bài của ông Thi-nham là hay hơn cả. Vậy em xin kính biếu ông Đình-gia-Thuyết một cuốn Tài-mệnh-tương-đố, sau khi ông nhận được rồi, xin lại trả lời lên báo cho em biết.

Nay em lại xin vịnh năm người kỹ nữ trong các tiền-thuyết: 1 Nàng Tú Hiệp trong bộ « Chiếc bóng song the »; 2 Nàng Tố-Hương trong bộ « Sống Lỗ Ba-bể »; 3 Nàng Chiêu-quân trong bộ « Kỳ duyên song-phượng »; 4 Nàng Lệ-quân trong bộ « Tái-sinh-duyên ».

Xin các bạn lăng văn cũng bọn lại cho vui, hạn đến ngày 15 Juillet 1923, ai quán quân em sẽ xin có chút quà kính tặng, hoặc sách hoặc báo, em sẽ định sau. Không phải lộng ngoại trào phong làm nhơ danh giáo, thực muốn phao chuyện đầu ngọc, tỏ mặt tài hoa, xin các bạn lăng thơ lượng xét.

Nay kính,
Uyên-Phương nữ-sĩ Ph-thị-Len.

Thơ sách họa

1· Vịnh nàng Tú-Hiệp
(Trong bộ Chiếc-bóng song-the)

Những trường bà sinh vẹn chữ đồng,
Vì đâu duyên nợ đến long đong.
Lửa binh cách đốt chàng nghìn dặm,
Ngục phẫn sao giam thiếp một lòng.
Gió thảm mưa sầu thương bong lẻ,
Kẻ còn người khuất mối tình cuung.
Hóa-nhi khe khắt xin đừng trách,
Để để nghìn thu tiếng má hồng.

2 Vịnh nàng Tố-Hương
(Trong bộ Sống bỏ Ba-bể)

Con mắt xanh trong đám bụi hồng,
Tấm tình thuần khiết gửi non sông.
Chàng khi luân lạc, khi bôn tẩu,
Thiếp lúc ấm thầm, lúc nhớ mong.
Nhà ngụ-lâm bèn chuyện người chủ quán, thấy chủ quán là người đa nghi, xảo quyệt mà trang-thành với ông Phác-kê. Bởi vậy nên Đạt-ta-nhan bèn đặt ngụ-ra một câu chuyện nói mình đi tạn một vài thứa ruộng muối để cho bản chủ sinh nghi. Bây giờ mà đáp tàu ở Rô sơ Lạc-na để ra đảo Belle Isle thì tránh sao khỏi thiên hạ người ta dị nghị, có lẽ người ta đã dị nghị rồi cũng chưa biết chừng, mà rồi cái tiếng nó bay đi. Nhà ngụ-lâm bèn bỏ hết thảm về những ruộng muối, rồi đó lên ngựa ra đi, bề thì ở về phía tay phải, mà mình thì đi vào trong cánh bình-điền, bát ngát xiêm tịch tựa hồ như một cái bể bàn vậy; lác đác một vài tròm muối, sóng bể đánh lên, xa trông trắng xóa một màu. Những bờ ruộng muối chỉ rộng chừng một gang, mà vó con Ri-nô nhỏ nhắn khẳng khíu đi một cách rất là vững chãi.

Đạt-ta-nhan chắc dạ không đến nỗi ngã nốt nào, nên cứ để mặc cho nó đi, mình chỉ việc ngồi trên lưng nó mà ngắm trông ở phía chân trời, có ba ngọn núi nhọn ở dưới cánh đồng không có cỏ xanh ấy mọc lên, coi chẳng khác gì ba cái ngọn đảo vậy.

Thôn-bọt, Qua-đích và Phi-ran nhìn thấy giống nhau như một, vì phòng quay đầu nhìn lại thì sẽ thấy ở phía đằng nọ còn có ba cái gác-chuông nữa, Ghê-răng, Pha-lê-giăng, Thánh Đen-sinh, ba cái ấy cho-rí như một cái bàn quần mà mình công con ngựa Ri-nô chỉ là một cái bòn quần lăng bằng lăn ở giữa vậy. Phi-ran là một cái tiều bầu-cáng thứ nhất ở về bên tay phải, Đạt-ta-nhan bèn đi đến đấy, miệng vẫn nhẩm lẩy những tên mấy bác đại-đêm-thương.

Ngay lúc Đạt-ta-nhan đến, thì ở bất-cứng vừa có năm chiếc xà-lan tải đá đi ra. Ở xứ này làm chi có đá, mà sao lại có đá tải đi đâu, điều đó Đạt-ta-nhan cũng phải lấy làm kỳ dị. Đạt-ta-nhan bèn cầu cứu đến cái vẻ xuân phong hòa khí của ông A-nhan để hỏi thăm những người ở trong cảng xem nguyên do cớ sự lý lẽng fy bởi đâu. Một ông lão thuyền chài trả lời ông A-nhan rằng: Đá này không phải ở xứ Phi-ran, mà cũng không phải ở những vùng đồng chua nước mặn này có sẵn xuất ra được, cái đó đi hẳn đi rồi.

Nhà ngụ-lâm bèn hỏi rằng:
— Vậy thì đá ấy ở đâu mà đến?
— Thưa ngài, đá ấy là ở Năng-tờ và ở Panh-bốp (Paimbœuf) tải đến.
— Vậy chứ tải đi đâu?
— Tải ra Belle Isle, thưa ngài.
Đạt-ta-nhan nói:
— À! À! Vậy ra ở Belle Isle vẫn làm ư?
— Ủi chà! Thưa ngài, năm nào quan Phác-kê ngài cũng bắt tu-tạo lại ở những vách thang lên đài.
— Vậy chứ đó nát bay sao?
— Đã sẽ lắm.
— Thôi được.

Đạt-ta-nhan dương cặp mắt nhanh như cắt, sẽ nhìn đao con mà nhìn lão ngư-ông, thấy lão có lòng thành tín phác thực nét mặt lại khoan hòa mà lành đạm.

Bèn nói:
— Ông Phác-kê ông fy muốn điều đó, thường vẫn đi nói ra miệng rằng: Lòng trời muốn vậy!

Bấy giờ ở trong cảng mấy cái xà-lan tải đá đã đi xa rồi, chỉ còn lại có một cái đó mà thôi, là cái đó cũng lão ngư-ông đó, song coi chừng cái đó fy tất phải sửa soạn nhiều mới có thể ra khơi được. Bởi vậy nên Đạt-ta-nhan lại vỗ về con Ri-nô. Con ngựa được chủ vỗ về lại trở thêm tài ra mà đi trong những thửa ruộng muối. Lơ thơ một vài khóm cây cằn gió heo rung động. Năm gió chiều thì đến Qua-đích.

Vì phòng Đạt-ta-nhan mà là một nhà thi-sĩ, thì phong cảnh fy còn thi đẹp cho bằng, những bãi trắng ea, mông mênh bát ngát, trộng bàng mấy dặm, khi nước triều dâng lên, trông không thấy gì cả, tới khi nước triều xuống thì lại thấy xám ngắt một màu, thanh-u năm-thịch, ngồn ngang nào sứa, nào là rong khô chàng những bòn đá cuội, giải rắc trắng ngần, chẳng khác gì những đống xương vô định ở trong một cái bãi tha ma vậy. Đạt-ta-nhan thấy trời xanh, gió mát bụng bảo dạ rằng:

— Sóm mai hễ thấy-triều lên thì ta xuất dương; dẫu cho không có tàu thuyền, mà có phải vượt bể bằng cái vỏ trái cây nữa ta cũng đi.

Ở Qua-đích cũng như ở Phi-ran, Đạt-ta-nhan thấy những đồng đá là là xếp bằng cả ở trên bãi bể. Cứ mỗi con thấy triều lên thì lại có những xà lan ghé đến, mà phàng bức trăng thành fy ra mà tải đến Belle Isle. Cái cảnh tượng fy thay vào trong nhân-tuyến nhà ngụ-lâm lại thêm ra một cái mình-chứng cho điều mình đã đoán trước từ khi mới đến cảng Phi-ran, Phác-kê xây lại một bức tượng chăng? Xây thành đắp lũy chăng? Muốn biết tất phải có trông thấy mới được.

Đạt-ta-nhan dắt con Ri-nô vào trong tàu ngựa, còn mình thì đi ăn cơm rồi đi nằm, qua ngày hôm sau, sáng dậy, Đạt bèn đi trong chơi ở trên bãi-sông. *(Còn nữa)*

Do Vũ Thế Ngọc Huỳnh Văn Sanh Sarigon sưu tầm từ microfilms của Đại học Cornell

LỜI BÁO CÁO

Kể từ số báo này, Phụ-nữ Tân-văn sẽ đổi lại làm tuần báo như trước, mỗi tuần ra một kỳ, vào ngày thứ năm.

Vì lẽ ấy, nên những bài vở gì gửi đến cho bổn báo, xin gửi trước ngày thứ ba, thì mới kịp đăng vào số báo ra ngày thứ năm.

Nay kính cáo.
P. N. T. V.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 80

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 8 Mars 1923* : 3% 58,50 — 4% 1918 61 05 — 5% 1915 - 1916 73,70 — 5% 1920 87 95 — 6% 1920 86 90

Tin tàu. — Tàu *Armand Behic* tới Saigon ngày 8 Mars 1923, bỏi 18 giờ, có mang 138 tải thơ đến Saigon, 18 tải thơ đến Phnom-penh, 21 tải thơ đến Trang-kỳ, 4 tải thơ đến các tàu chiến, 42 tải thơ đến Hải-phòng, 54 tải thơ đến Hanoi, 10 tải thơ đến Vinh.

Quan Toàn-quyền mới có lệ tháng năm mới sang. — Quan Toàn-quyền Merlin chừng đến trung-tuần tháng năm tây mới khởi hành sang Đông-pháp, vì chắc rằng khi ở Phi-châu về tới nước Pháp, ngài còn phải thương-thuyết với quan Thượng thư thuộc-địa về những vấn đề quan thiết đến Đông-pháp.

Cứ xem trong cái bằng kê tàu chạy thì ngày 18 Mai có tàu *Aramis* ở Marseille khởi hành, như vậy thì chừng 18 Juin ngài mới sang tới đây.

Tòa án cai-trị — Tòa án cai-trị đã họp sáng hôm qua. Trong những việc xét thì có

Việc quan tư Peri xin giảm thuế thân. Tòa cho giảm.

Việc MM. Đỗ-đình-Thuật và Nghiêu-Cự xin giảm thuế thổ. Tòa giảm cho M. Đỗ đình-Thuật 909 p 96 và M Cự 404 p 69.

Việc M. Barv kiện cf.inh-phủ Đông-pháp và Bắc-kỳ thì tòa bác đi, tiền phí tổn thì bên nguyên phải chịu, còn những việc khác thì hoãn lại cả

Nếu ngài nào muốn mua lấy một cuộc rất vui thì chiều hôm nay nên đến coi trò:

CHARLOT DÉMÉNAGEUR
Tại rạp ciớp bóng Palace

Xe đạp mà chẳng ngợp biết mư? — Sáng hôm qua, hỏi 8 giờ, một cậu học trò Tây lên 11 tuổi, là con trai quan phó Chưởng-lý Saint Michel Dantzo đi xe đạp lên trường Trung-học đụng phải một cái xe tưới đường bèn ngoái cu-li kéo ở đường Van Vollenhoven, cậu bé liền ngã xuống đất mà bị rớt thương ở bên phải. Đem ngay vào nhà thuốc ở trường học buộc thuốc, rồi sau quan thầy thuốc mổ chữa thì xét thấy là gan bị đụng rách. Đến 2 giờ rưỡi, thì chết. Tòa án và sở Cảm đã cho xét xem lỗi tại đâu

Tuổi mới biết đi xe đạp cũng rứt là nguy hiểm. Vậy mà Annam mình lắm nhà con trẻ còn bé mà cũng cho đi xe đạp, mỗi khi trông thấy những cậu tí tí nhảy thon thót trên xe đạp ở những phố đông xe ngựa đi lại mà ta phải rùng mình.

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82 Giá 100 đồng bạc một tháng.
Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

Ngạch Học chánh. — M. Nguyễn-văn-Sâu, con ông So-bọc, trợ-giáo phụ biện lương bổng 20 p. một tháng nay được thăng trợ giáo tập-sự.

M. Nguyễn-trọng-Cẩu, giáo học tập sự, nay được thăng giáo-học bang tám.

M. Đào-đình-Linh, trợ giáo tập sự được thăng trợ giáo thực thọ hạng sáu.

MM. Ng-v-Thuyên, Tô-văn-Định, trợ giáo tập sự, duy học tại Hải-dương và An luân (Kiến-an) được thăng trợ giáo hạng tám.

LẠI VỀ PHỐ CŨ

Bức-biếu vì sự in trục nên tạm trễ tại số nhà 17, phố hàng Giấy. Nay việc công-tác đã thành, từ 1er Février nay, bức-biếu lại tiếp-tục về phố Cầu-gỗ (Rue du Pont en Bois) số 8 và 10

Các quý khách có phiếu Quốc-trái muốn đem hay là có thư-từ giao thiệp với Bức-biếu xin cứ viết về địa-chỉ này là:

ĐÔNG-LỢI, LÊ-ĐÌNH-CẨN
86, 88, Rue du Pont en Bois, Hanoi
Cần-bạch

Thưởng hàm. — M. Ng-văn-Sau, quán tại làng Ngũ-la-xá, huyện Văn-lâm (Hưng-yên) được độc-cáo thưởng hàm tăng cửu phẩm văn giai (9 2).

Ngạch đề-lao. — Người coi đề-lao ở Bắc-ninh là Ng-v-Dương thì nay phải bãi dịch. Người lính khố đỏ cựu là Ng-v-Hy được bổ thay, lương bổng mỗ năm 144 đồng.

Hút mấy năm cho lắm. — Trần-Toàn tức Tường, 23 tuổi, làm sở Thuốc lá nhà ở làng Yên-phụ, thôi-nguy tung ẩn cắp ba trăm hộp thuốc lá của sở để phải bắt và giam

Ăn đánh nhau. — Ng-v-Tân, 31 tuổi, bán nước mắm ở phố hàng Mã, bị khép ẩn một tháng tù, vì đánh người ta bị thương, nay đã phải bắt và giam.

Bọc bông. — Cậu Đặng-minh-Tèo, học trò năm thứ hai Trường Bảo-hộ nay được lĩnh một nắm số tiền lưu-học-sinh mỗi tháng 4 đồng kể từ ngày 16 Février 1923 cho đến cuối năm niên học 1922-1923.

Các cậu học trò *sơ* học trường Bảo-hộ, lớp dự-bị B có tên sau này mỗi tháng được 6 đồng học bổng, kể từ ngày 16 Février 1922 là: Đinh-công-Niết, Đinh-công-Tuân, Quách-Lu.

Được miễn học phí. — Các cậu học sinh trường Bảo hộ có tên sau này được miễn các khoản học phí kể từ ngày 16 Février cho đến cuối học niên 1922-1923 là:

Lê văn-Mai	năm thứ ba	A
Đỗ-xuân-Hợp	— hai	B
Đào văn-Trinh	—	—
Phạm-duy Doanh	—	C
Phạm-quang-Phu	—	—
Ng-đăng-Tao	—	—
Trần-v-Lang	—	D
Ng-gia-Kỳ	—	—
Lê-v-Nhâu	—	—
Bùi nhất-Chinh năm thứ nhất		B
Tạ-văn-Khai	—	C
Ngô-trọng Ngọc	—	E

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tơ Bi cơ man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

CUỘC ĐẤU VỠ

Bắc-kỳ có cuộc đấu võ lớn lần này là lần đầu. Ta nên khen nhà Chớp bóng Palace đã gây dựng nên những cuộc thể thao ấy.

Hiện ở trường võ Boxing Club Tonkinois đương luyện, các tay võ sĩ sắp đến ngày thành tài, chắc là ta sẽ được xem những cuộc đấu võ rất vui.

Tu lai được coi hai người võ sĩ Annam nhờ có M. Frérot dạy bảo, cũng đã giỏi lắm.

Nhưng cuộc đấu võ thích nhất chiều hôm nay, thì chắc là cuộc đấu võ của Franck Marcel trọi nhau với Pruvost 12 keo mới kéo hai phút.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà lồn (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.
Bổi chiều mới-ra Phép-Việt-Sơ-học Đại-lịch, nay làm ở trên một cái gò. Nhà trường này tuy làm bằng gỗ lợp lá, nhưng coi cũng khá to, rộng rãi, cao ráo, sáng sủa và hợp cách vệ-sinh.
Sáng hôm 27 Février 1923 vừa rồi, dân sự ở Đại-lịch a cùng với ông giáo-sư nhà-nước mới bổ lên dạy, có làm lễ khánh-thành trường mới, để cho con trẻ đến học. Sáng hôm fy, các hàng tổng lý cùng nhân dân sở-tại đến trường đông lắm. Các học-sinh lớn nhỏ tấp nập cắp sách đến nhập học vui vẻ!
Thiệt lẻ, dân sự Thổ, Mán ở đất *sơn-cước* ấy, ai cũng *đều được hồi lòng mến nguyện!* K. L. lai cảo
(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

VIỆC BẮC-KỲ

YÊN-BAY

Việc học ở chốn sơn-lâm. — Cái nhà trường ở Thanh-hồng (Đại-lịch châu Văn-chấn), nằm ngoài bị bỏ-tai chầy mất, thì may quan trên đã cho làm một trường mới rồi.

Vậy nhà trường Pháp-Việt-Sơ-học Đại-lịch, nay làm ở trên một cái gò. Nhà trường này tuy làm bằng gỗ lợp lá, nhưng coi cũng khá to, rộng rãi, cao ráo, sáng sủa và hợp cách vệ-sinh.

Sáng hôm 27 Février 1923 vừa rồi, dân sự ở Đại-lịch a cùng với ông giáo-sư nhà-nước mới bổ lên dạy, có làm lễ khánh-thành trường mới, để cho con trẻ đến học. Sáng hôm fy, các hàng tổng lý cùng nhân dân sở-tại đến trường đông lắm. Các học-sinh lớn nhỏ tấp nập cắp sách đến nhập học vui vẻ!

Thiệt lẻ, dân sự Thổ, Mán ở đất *sơn-cước* ấy, ai cũng *đều được hồi lòng mến nguyện!* K. L. lai cảo

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

№ 147

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-HỮU-CHÍ

XXX

Xưa nay không ai vào được đến cái đảo fy bao giờ. Đảo fy trường sâu dặm, khoát sâu dặm, lâu nay đến sự trong vùng đó vẫn lấy làm kinh sợ.

Khi trước Sắc-lê đệ-cửu lập ra thành Iiiu-địa, ít lâu về sau mới lại truyền sang đến tay Phác kê. Cái thành-danh của đảo fy không phải mới có từ hôm qua hôm kia, cái tên của đảo fy, hay là cái giá-trị của đảo fy có đủ từ thượng cổ đi lai rồi, Người đời xưa gọi đảo fy là Ca-lê nê, là hai tiếng Hy-lạp nghĩa là cái đảo đẹp. Vậy mà cách đây đã một nghìn tám trăm năm rồi, mà đảo fy vẫn còn giữ được cái tên fy cho mãi đến ngày tây. Ấy cái đảo của quan Tổng-trưởng Phác-kê có cái fy cũng là một cái đặc-điểm đấy; ngoại giả lại gộp chung kể đến cái vị trí của đảo fy cách bờ bể nước Pháp những sáu dặm, bởi vậy nên đảo fy thành ra một ông vua một mình đứng giữa chốn bể khơi, chẳng khác gì một chiếc tàu to lớn đương bộ, nghiễm nhiên bỏ neo ở giữa chỗ đại-dương, chứ không thèm ghé vào trong bến vậy

Đạt ta-nhan vẫn rà về điểm nhiên, không hề có để lộ ý mà hỏi thăm ra được fy nhiều câu chuyện; lại biết thêm rằng đi về Rô-sơ Lạc-na, là một thành phố quan trọng ở trên cửa sông Vi-lanh, thì tiện đường để hỏi thăm hơn cả. Mà ở đấy có lẽ có thể đáp tàu ra đảo được. Bằng không thì đi qua những điếm điền, rồi đi đến Ghê răng hoặc là đi đến Qua-đích để chờ dịp mà ra ngoài đảo.

Khi đã hỏi thăm biết thế rồi, Đạt bèn đến một nhà phạn-điếm ở Rô-sơ-bọc-na mà dùng bữa cơm tối, chỉ có một con lo và một chiếc bánh Đạt lại kêu chủ quán bảo đem ra cho một chai rượu lẻ để dưỡi vào hai thứ món ăn fy, hỏ nhấp mỏi đến rượu đã nhận ngay ra phong-vị xứ Bô-lan.

Đạt-ta-nhan bắt đầu đi tra xét

Tàng tảng sáng, Đạt-ta-nhan đã tự đóng lấy ngựa. Sau đêm hôm trước con ngựa Ri-nô đã được ăn nắng no nê rồi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương, hạ đẳng hạng Bắc đầu bội tinh-Nguyên nhuyện về sưu-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai cập Rest
Nonel khoa, bệnh-sinh, chữa mắt: nó các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần.

SƠN-TÂY

Một đám khảo chết một nhân-mạng. — Mới rồi ở làng Cộ-đó, thuộc phủ Quảng-oai, có nhà đóng Tá kia, khao thọ 60; đương khi lấp nắp kẻ ra người vào, ăn ăn uống uống, vui vẻ xiết bao, thì xảy có lũ trẻ nó đùa ngoài sân, xô đẩy nhau thế nào mà một đứa con trai (con một) nhà trưởng họ ông Tá, ngã nhào vào nồi hà muối nước-sụt nó lăn ở sân. Người ta cứt cẳng lại, rồi cứ thế cho nồi lên để đó có hay chạy đi đâu được nữa rồi lại từ từ đến bắt con khác, sự việc mà bắt mãi được đến 8, 9 con mới lạc mưu ra thì đàn vịt kia chỉ còn có vài ba con về cánh ra khơi.

TOURANE

Mộ linh. — Bắt đầu từ 1er Mars đã thấy dân sự các nơi kéo đến tụng mộ tại đồn khố xanh đóng lắm. Lối đường

Nhà giấy ông Trang-sư M. BERTHELLOT
ở phố Leelanger, số nhà 9 tại Hanoi
Chín giờ sáng hôm hai mươi bảy tháng ba Tây này tức là

XIN XEM CHO KỸ
*Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có lắng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi ư mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà hỏi xem có hàng đã được, lại biết thư-trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho, và xin các ngài từ

CÁC CUỘC ĐI XEM
SĂN-NHIÊN
Tối thứ năm 8 Mars 1923
HÁN-PHỤ CƠ TÂM
Những tích này diễn rất vui trò,

Thương hu độ ngủ đẳng Bảo đầu bội tinh. Nguyễn chuyển và ... khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port Said (Ai cập) ...

Ngoại khoa, hô-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lâu, bệnh giang mai

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY TẬM CHỨNG : Giá 1$50
Phòng thuốc: ĐƯỜNG GIA LONG, 32
GIẤY NÓI SỐ 236

3018.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bồ-tì-vị, vân vân; người ta thường mắc phải trong mùa này.

Thứ dầu nguyên : 1$75 một litre, 0$30 nửa litre viên : 0,90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những ấy thì chết người như bỡn! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

thuộc phủ Quảng-oai, có nhà ông Tú kia, khao thọ 60; đương khi tấp nập kẻ ra người vào, ăn ăn uống uống, vui vẻ xiết bao, thì xẩy có lũ trẻ nó đùa ngoài sân, xô đẩy nhau thế nào mà một đứa con trai (con một) nhà trưởng họ ông Tú, ngã nhào vào nồi ba mươi nước-suýt nấu ở sân. Người ta vớt nó ra thì mình mẩy đã tuợt cả, đến hôm sau thì đứa bé chết. Tôi nghiệp! Ta thường thấy tin các trẻ bị bỏng luôn luôn, vậy các ông bà có con cái nên phải chú ý, kẻo ăn năn thì sự đã rồi!

Phó-hữu lai cảo

TUYÊN-QUANG

Thuyên chuyển. — M. Ng-đình-Phúc, thư-ký sở Bưu-chính, được giấy đổi về Hanoi, thì sáng hôm 5 Mars 1923 đã khởi hành. Các ông phán, ký các công-sở, cùng những người quen-thuộc ra bến tàu tiễn chân cũng đông.

M Ng-đình-Phúc làm việc ở tỉnh này kể cũng đã được giăm năm, tính nết khoan hòa nhanh nhẹn, ai cũng yêu-mến, bởi vậy nhiều người tiếc mến lắm.

M. Lê-v Huấn Thông-phán thượng-hạng tòa Sứ, được mông bổ Tri-châu châu Hàm yên (Tuyên-quang). Ông Phán Huấn làm việc ở tòa Sứ Tuyên-quang, cũng đã lâu năm đã từng am hiểu phong-tục dân-sự mạn Thượng-du, thì chắc là được việc cho Nhà-nước và cho dân-sự lắm.

N V [illegible] lai cảo

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang giá . . . . 0$30
Tiền cước, mỗi quyển 0 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 31 Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. [illegible]

VIỆC KINH-ĐÔ

Phường xiếc Việt-Nam cúng tiền cho nghĩa-địa. — Đêm 28 Février phường xiếc Việt-Nam có mời tất cả các quan lại đến xem. Số tiền thu được hôm ấy cúng vào nghĩa địa của hội Đồng-châu người Bắc-kỳ mới thiết-lập tại Huế. Nghĩa-địa ấy là của một ông thầy-tu tên là Phúc-hậu đại-sư hiệu làm Trụ trì ở chùa Linh-quang nhượng cho hội Đồng-châu. Ông thầy-tu ấy cũng người Bắc, xuất-gia từ khi tám tuổi vào tu ở Huế cho đến nay đã gần bẩy-mươi tuổi.

Hôm ấy trước khai-diễn thì có quan Phủ-thừa Khiếu tam-Lũ cùng với chủ xiếc có ra trước chúng nhân để tỏ mấy lời tỏ-lộ cho khán-quan biết là cuộc diễn trò để lấy tiền cúng vào nơi nghĩa-địa của người đồng châu và cám ơn khán-quan đã có lòng chiếu-cố.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Dùng trí mà bắt vịt trời — Ở bầu Hà-trung có người kia nhà ở gần một bên khuỷnh ruộng sâu, thường ngày có một đàn vịt trời độ hơn mươi con bay đến lăn lộn kiếm ăn; người ấy muốn bắt, nhưng hễ nhoáng thấy bóng người là vịt bay mất, người ấy bèn dùng kế lấy một trái bầu khô buộc thêm vào một bè lùng xuống dưới và tả tơi ra, chung quanh mặt nước, đem ra thả xuống nước nổi bập bềnh cho đàn vịt kia thấy quen mắt; cách vài hôm sau thời lại buộc thêm vào một sợi nhợ rất dài, nắm một đầu nhợ, ẩn mình vào ngồi trong bụi chờ gió đưa cái bầu ra xa lại kéo lần vào rồi lại thả ra kéo vào mãi mãi có khi kéo cái bầu rẽ cả đàn vịt ra mà đi; mấy lần đầu đàn vịt có ý sợ, dần dần thấy vô sự, thì đàn vịt cứ lặn lội tự-do không ngại gì cái bầu nữa, lúc đó biết đàn vịt đã trúng kế mình rồi, bèn cưa hai cái bầu ra, dưới đáy khoét một lỗ cho vừa cái cổ mình, phía trên dùi ra hai lỗ nhỏ làm chỗ cho đôi mắt dòm, rồi lấy hai mười bầu ấy lắp vào cổ, lấy dây ràng lại cho kín cả mặt mày, phía ngoài cũng đeo cỏ rát thêm vào như cũ, sáng sớm lội xuống nước chờ vịt hay xuống, sẽ từ từ lại gần, lẹ tay hễ nắm được cẳng con nào thì rút liền xuống nước, lấy dây cột cánh [...] được đến 8, 9 con mới lậu mưu ra thì đàn vịt kia chỉ còn có vài ba con vỗ cánh ra khơi.

TOURANE

Mộ lính. — Bắt đầu từ 1er Mars đã thấy dân sự các nơi kéo đến ứng mộ tại đồn khố xanh đông lắm. Lối đường quan trước đường ấy kẻ tới người lui, lắm khi đi qua chen chân không lọt.

Lại còn lính đã mộ được ở các tỉnh gần đây, kéo đến cũng nhiều.

Phường xiếc Việt-Nam. — Phường xiếc Việt-Nam ở Huế đã vào, đi chuyến xe lửa chiều hôm 2 Mars. Rạp xiếc cũng đóng tại đám đất trống sau nhà Ngân-hàng như mọi khi.

Việc Nam-kỳ

CHÂU ĐỐC

Săn cọp bị cọp vồ — Ở tại làng An-phước ở ngang châu-thành Châu-đốc, có một con cọp, phá hại chúng dân, nên mới đây nó vồ hai người Annam bị bệnh

Quan Tham-biện bay tin đã cùng ông Strieder tình với quan tòa Chevalier, ông Gaudim Declerc, Manelli và sơn-đầm Cuyanbère mà bày ra cuộc săn cọp. Đến chừng thấy đặng cọp rồi thì cả thảy bớm súng mà bắn, nên cọp bị bắn một viên đạn và lại bị thiên-bạ ó-la vang rừng, nên cọp nhảy càn trong đám đông, vồ 10 người Annam và M Cuyanbère.

M. BERTHELLOT

ở phố Leclanger, số nhà 9 tại Hanoi

Chín giờ sáng hôm hai mươi bảy tháng ba Tây này tức là ngày mười một tháng hai Annam sẽ bán đấu-giá tại Tòa-an Hanoi hai cái nhà gạch tại phố hàng Đậu cả, của ông ĐỖ-VĂN-GIAO chết để lại :

1° Một cái số 45 có hai lớp, lớp trong có gác, bếp với nhà-sí, ước độ một trăm hai mươi mốt thước vuông :

Đặt giá một nghìn rưởi . . . 1.500$

2° Một cái số 58 có hai lớp, cũng không có gác, ước độ bảy mươi tư thước vuông :

Đặt giá một nghìn . . . . . 1.000$

Ai muốn hỏi gì cứ đến nhà giấy ông Trạng-sư BERTHELLOT mà hỏi.

3516

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho, nếu không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi ạ.

Cuộc điều-tra về tục-ngữ phương-ngôn để giúp làm một bộ Việt-âm tự-điển

Lời bá-cáo của hội Khai-Trí-Tiến-Đức

Hội « Khai-trí Tiến-đức » mới lập [illegible] soạn [illegible] Việt-âm [illegible]

[illegible]

[illegible] tiếng ta [illegible] có [illegible] Ngày [illegible] quốc-[illegible] là [illegible]

Vậy [illegible] tự-điển [illegible] thứ nhất lấy những [illegible] dân-gian, như [illegible] phải kiếm cho đủ vật liệu vậy. Những phương-ngôn tục-ngữ, lý hạng ca-rao, tức là vật-liệu cho bộ « Việt-âm tự-điển » sau này vậy.

Hội chúng tôi khởi-xướng ra việc làm tự-điển, trước nhất phải điều-tra về tiếng nói trong nước. Việc điều tra ấy tất phải nhờ đến hết cả các người có bụng với quốc-âm ở trong nước, bất cứ trong Nam ngoài Bắc.

Vậy nên có lời bá cáo với hải-nội-chư quân-tử xin các ngài ra công giúp cho cái việc « bảo-tồn quốc-âm » đó.

Chúng tôi muốn nhờ các ngài mấy khoản như sau này :

1° Trừ những câu tục-ngữ ca rao đã thông-thường lắm ai cũng biết, như : *Ăn quả nhớ kẻ trồng cây . . . . . Con cò lặn lội bờ ao, v. v.* các ngài có biết câu nào hoặc riêng cho vùng ngài ở, hoặc các ngài cho là lạ là hay và ít người biết, thì xin làm ơn sao gửi về cho ;

2. Những câu tục-ngữ ca-rao thường người ta hay dùng lắm, hay là hiểu sai nghĩa, mà các ngài biết gốc-tích, xin thích rõ ra cho ;

3° Những tiếng thành-ngữ, những câu nói lối, nói bóng, nói lóng, nói đố, cùng hết thảy những cách nói thông-tục, các ngài sở-biết, xin biên lấy và gửi về cho (nếu biết rõ là cách nói riêng của một vùng nào xứ nào thì lại càng hay lắm) ;

4 Những câu hát : hát du em, hát giã gạo, hát cấy lúa, hát đò-đưa, hát kéo gỗ, cùng đại-để những câu hát của các nghề-nghiệp mà có bổ ích cho sự nghiên-cứu về nghĩa tiếng ta, xin các ngài biết hoặc hỏi được câu nào cũng sao tìm gửi về cho ;

5° Những tiếng chuyên môn của các nghề (thợ mộc, thợ nề, thợ chạm, thợ đúc, thợ nung, [illegible] v. v.), như tên các kiểu đồ, tên các khí-cụ, cùng đại để tên tiếng tiếng tiếng về các nghề-nghiệp, xin các ngài tra hỏi rồi phân loại [illegible] và kê tương thích rõ ra cho, thí-dụ như tiếng nhà đò thế nào là *cay* là *bat*, tiếng thợ mộc thế nào là *rui* là *me* v. v...

Cuộc điều-tra này là thuộc về những tiếng Annam quốc-âm mà thôi, những tiếng ở chữ nho ra thì không dám phiền các ngài, vì đã có sách vở có thể tra cứu được.

Chúng tôi thiết nghĩ rằng việc làm tự-điển tiếng ta khó không phải ở những tiếng [illegible] ở chữ ta [illegible], có thể tìm [illegible] nguyên », « Vạn phú » của Tàu [illegible], mà khó nhất là ở những tiếng nôm [illegible] của ta, chỉ bằng ở khẩu truyền mà thôi thật là « Vô-sư vô-sách ». Nếu không kịp mà sưu tầm lấy ở những người già cả trong dân-gian thời có một ngày các cụ mất dần đi hết, không biết tra hỏi ở đâu. Hiện bây giờ có nhiều tiếng ta thường dùng mà không biết rõ gốc-tích thế nào. Thí-dụ như tiếng *phân-vua* (có người nói là *phân vư*), ai cũng dùng, ai cũng hiểu nghĩa thường là « viện người làm chứng cho mình », nhưng tiếng *phân-vua* ấy ở đâu ra, nguyên-do thế nào, chưa thấy ai giải được rõ. Bây giờ muốn làm một bộ « Việt-âm tự-điển » cho xứng đáng thì mỗi chữ mỗi tiếng, không những phải thích nghĩa thường ai cũng biết, mà lại phải cứu cho ra cái nguyên-do chữ ấy thế nào.

Việc là việc công-ích, vả lại có quan-hệ đến cái nghĩa « bảo-tồn quốc-túy » là trách-nhiệm chung của cả quốc-dân. Hội chúng tôi mong rằng các bậc quân-tử trong nước sẽ vui lòng giúp cho làm được thành công.

Bản-hội đã cử Tổng-thư-ký hội là ông Phạm-Quỳnh, chủ-bút « Nam-phong tạp-chí », để thay ban Văn-học thu-nhận các giấy-má về cuộc điều-tra này. Vậy xin các ngài có thơ-từ gì hay hỏi han gì, cứ viết thẳng cho ông Phạm-Quỳnh, ở nhà hội Khai-trí tiến-đức, Hanoi.

Ngài nào có bụng giúp, hoặc có phí tổn về việc điều-tra, việc biên-chép, việc gửi giấy, xin cứ cho biết, bản-hội xin chịu. Bản-hội lại đương nghĩ đặt thưởng cho những tập nào có nhiều câu hay và cóp-nhặt có công-phu nhất.

Khai-trí Tiến-đức hội kính-cáo

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54 Rue Paul Bert, Hanoi.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries
VENTE EN GROS
48, *Rue des Cantonnais*, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Có nhiều các quí khách các tỉnh gửi thư để hỏi lấy échantillons và hỏi mua hàng tấy. Vậy bản-hiệu xin trình để các ngài biết rằng : hàng bản hiệu chuyên chỉ các thứ hàng tàu như là : Gấm, vóc, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ xỷ cầu, v. v. . có bán các thứ hàng Bắc kỳ như là [illegible], xuyến, lĩnh, lượt, sảng, quế, [illegible] [illegible]

[illegible] các thứ nhiều tiền nguyên [illegible] các mùi, [illegible] nhiều từ qui ngủ hữu các mùi và các thứ kỳ [illegible] gia trọng « Dụ Hòa Tường » các thứ kỳ [illegible] Hưng » tức là bản hiệu đủ các mùi. Xin các quí hiệu các tỉnh và các quí khách quang cố

[illegible]
YU WO TSEONG

然 SẪN-NHIÊN 樂

Tối thứ năm 8 Mars 1923

HÁN-PHỤ CƠ TÂM

Những tích này diễn rất vui trò, bản-hội đã chọn những vai đào, vai kép để diễn cho cực đích-đáng, đầu năm xuân thủ, mời các quí-khách đến xem bình-phẩm cho,

Tạp kịch

Tối thứ sáu 9 Mars 1923

Diễn hai tích

Tích thứ nhất

KIM - NHAM

Là một tích toàn chèo, có vai đào điên, có vai phù-thủy ra trò rất vui rất buồn cười.

Tích thứ hai

LA - THÔNG TẢO BẮC

Toàn trẻ con đóng trò rất khéo

Tối thứ bảy 10 Mars 1923

ĐỨC BÀ THƯỢNG - NGÀN

CYCLISTES!

Voulez-vous une machine **Robuste**
Légère
Élégante
Garantie?

La bicyclette J. B. LOUVET, entièrement soudée à l'autogène. Roulements rectifiés, vous offre tous ces avantages.

EN VENTE CHEZ :
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG
NGUYỄN HỮU-THANG & ĐỖ ĐÌNH ĐẠT
45, Bd Bondard de Lagrée,
HANOI

SOCIÉTÉ FRANÇAISE
DES
Couleurs & Peintures Métalliques "STANDARD"
JULIEN & FORTIN

Cửa hàng [illegible] đường Gia Long
Giấy nói số 23[illegible]

Chế tạo đủ các thứ sơn để sơn nhà cửa, đồ đạc, vân vân.
Thứ sơn hiệu « STANDARD » là thứ sơn tốt nhất hạng, mầu thực bền [illegible]
Có giá tiếng [illegible] các nhà thầu-khoán và buôn [illegible]

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn hai mươi năm **bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.**

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

Hiệu có nhiều những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (răng cưa), Renommée (cánh tiên), Incomparable (vỏ song). Hộp bút 12 ngòi.*
2° **Mực bột,**
3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba đầu đen.*
4° **Bút chì,** *Marquise, Baignol,*
5° **Sổ** *Bả dầm,*
6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cân).*
7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân,*
8° **Giấy vẽ** *và sổ croquis,*
9° **Tẩy** *(đầu bò.)*
10° **Chuyện quốc-ngữ.**

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính này đeo xuống mũi, giống xinh đẹp, chất kim trong.
Gọng vàng . . . . . 8$00 cả cước.
Gọng bạch kim . . . . 2 . 60
Mua lá Cam và đen.

Bán tại :
TONG-YUNE-TAI
46, Phố Hàng Ngang, - HANOI.

3 17

xin cứ viết thư cho Bản-hiệu thì Bản-hiệu sẽ có lời ngay đến tận nơi các quý-khách ở đủ kiểu các mẫu khách xem. các quý-khách có viết thư xin đính-kèm 6 con tem 10-sợi để gửi cho.

LƯU-BÁ-VI, Proprietaire
VINH-XƯƠNG
35, Rue Fellonneau (Ở la phố Lê-ổ, Hanoi
2081 Téléphone N° 218

CỬA HÀNG
GUIONEAUD FRÈRES
BORDEAUX HANOI HAIPHONG
RƯỢU VANG — RƯỢU MÙI — ĐỒ HỘP THỰC PHẨM ĐỦ THỨ
Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890
Có hai bà các cùng bán hàng bên quốc biết tiếng nhân dịp tết ANNAM bản hàng có sang nhiều thứ rượu vang uống thơ ng thật tốt, rượu vang quý thượng hạng, rượu sâm-banh tài ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quí, cùng kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.
Vậy đã tỉnh ha rồi nên bản hàng đến mừng không biết nữa. Mà bản hiệu đoán chắc rằng khi hàng bản hàng hà lắm ạ.
Xin các ông các bà đến mua thử cho hiệu xem mới khỏi quá hàng ạ.
2027

TRANH VẼ
Bán buôn — Bán lẻ
Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh tủ đủ-mục và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rất rẻ à. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giữ cườm vân vân.
Lại có nhận bán truyện SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.
HOÀN-VĂN
Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện-tiên
73, Phố hàng Bông, Hanoi

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

興同梁
Kính trình để các quí-khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên cần về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm sy nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-cách các kiểu vòng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời-thế các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân-châu, ngọc-thạch, ngọc-trụ, kim-an, hồ-phách, san-hô, mã-não, và mặt ngọc các vân nữa, để cả nào thợ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới ở ra, trông rất là ngoạn mục
Xin mời các quí-khách qua bộ lại xem đề mua hay không bản hiệu lấy làm cùng có người đề thêm tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.
LƯƠNG-THONG-HING
Bijoutier
61, Rue de la Soie 61, (Route) HANOI
2024

Hàng mới — Giá cực rẻ!
Bản-hiệu vừa mới được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-doan da Mông-tứ cùng nhiều thứ vóc nhiễu thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.
Các thứ lanne may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.
Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi
2016

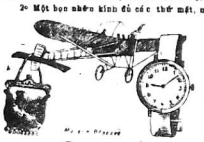
Kính-cáo các ngài duyệt-báo
Bản-hiệu đã sắm được nhiều đồ nữ trang bằng vàng, bạc, thật đáng toàn những thứ kheo để làm các thứ kiểu mẫu riêng của các Ngài. Bản-hiệu tuổi nguyc ngạ, chẳng chuộng làm mắt mắt và vòng. Mới sang nhiều kiểu đồ treo để, bán theo điểm cảm đeo tai, bộ thì đề vào vương lớn bên Âu Mỹ. Chứa đồng hồ rất cần thận mà lại có giấy bảo-đảm hẳn-hòi. Có các thứ kính vô sinh, cầu thì và xinh gia đồ có kiểu mới. Bản hiệu rao hàng thong-thả ở khắp mọi nơi thuốc mắt rẻ đúng, khỏi thêm mà lại không sốt. Hàng bán rẻ giá, buôn bán thật thà gửi đi cho thân các Quý khách chiếu cố xin viết thư về
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng bồ, Hanoi.
2057

Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả
Vì những bệnh ho sổ mũi đau đầu đều có thể phát nặng lên đến, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.
Vả, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.
Thuốc mang dấu CACHET NOFAL, uống mỗi ngày hai cái mang đến, làm cho phổi thêm mạnh mẽ, thêm khỏe, có sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cổ họng, bệnh sưng phổi.
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Cao đa và ho Hoàn-kiếm trông sang

PHAN-ĐỨC-THÀNH
HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI
GRANDS ARRIVAGES:
Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes
GROS & DÉTAIL
MỚI ĐẾN Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc và các thứ vải, vân vân
Lại có may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối
Bản-hiệu lại có bán nông điệp Vinh-Thịnh-Long chính hiệu nữa.

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
統八廿牌門面兩行內对帝寨
Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang 1° Một bọn đồ nga rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đồ, vân vân.
2° Một bọn nhẽn kính đủ các thứ mắt, mắt đen mắt trắng, mắt vàng, mắt mèo là cây, vân vân. Lại có cả nữa kính gọng bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng đồ mồi, vân vân, quí xuân đến bạ mà đeo những nhẽn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.
3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng hồ treo tường, đồng hồ báo thức, đồng hồ châm-chậm, vân vân.
4° Một bọn chân sứ đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bể sứ đề thấy-tiên nay là bày cảnh công được và tử bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.
Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.
Còn các đồ cũ trong, chẳng bán, ngực ngã, vàng thì không kể, chắc các quí khách cũng đã tường rồi.
Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi
2037

87

TỤC TÁI SINH-DUYÊN
(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-giang phu-nhân, e một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-ca, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)
NGUYỄN-BỈNH-KHIÊM dịch thuật

Phò-mã *Triệu-cầu* nghe nói, vừa hai hàng nước mắt khóc mà thưa rằng :
— Việc thượng-hoàng bỏ đi, hiện có phong thư của *Hùng vương* mới gởi tới đây, xin độ trình để thái phi xem cho rõ chuyện
Nói xong, liền cẩm phong thư lộ trình. Bà thái phi cầm xem, rồi kêu lên một tiếng mà ngất lăn ra, tay chân rã như đồng, nét mặt tái mét. *Hùng vương* và phò mã *Triệu-cầu* chẳng còn hồn vía nào nữa, liền gọi các cung-nữ đến, cùng nhau vực bà thái-phi lên trên giường, và đem nước khương-thang cứu chữa.
Hồi lâu, bà thái-phi mở mắt, thở dài một tiếng, rồi lại khóc mà than rằng :
— Thượng-hoàng ơi ! chẳng hay vì cớ gì mà thượng-hoàng lại bỏ nước mà đi! Bây giờ đất rộng trời cao biết đâu đi tìm cho được! thái bèn thì bệnh lâu chưa khỏi thánh-thượng thì như-thường, chính-sự chẳng re thế nào. Ngày nay thượng-hoàng lại bỏ đi chắc nước-nhà khó lòng đề giữ cho khỏi rối-loạn.
Hùng-vương cũng khóc rằng :
— Phụ-hoàng ơi ! Phụ hoàng nỡ lòng nào bỏ con mà đi tu tiên. Giả-sử con còn ở tại nam-nội thì quyết-nhiên không khi nào để đ n nỗi như thế này.
Phò-mã *Triệu-cầu* khóc mà nói với bà thái phi rằng :
— Xin thái-phi nín khóc, cho kẻ hạ-thần được trần-thuyết mấy lời. Kẻ hạ-thần thiết nghĩ sự thế ngày nay, không phải một khóc có thể yên được.
Bà thái-phi gạt nước mắt, bảo các cung-nữ đỡ ngồi dậy, rồi hỏi *Triệu-cầu* rằng :
— Phò-mã ơi ! chẳng hay phò-mã có mưu-kế chi, xin phò-mã cứ nói.
Phò-mã *Triệu cầu* nói :
— Hiện nay cha con *Đô-man hung-phục* một ngoài giả-cách giúp-đỡ *Phi-giao* hoàng-hậu, nhưng mặt trong có ý phản-nghịch, vẫn liên-kết bè-đảng, chiêu-tập quân-mã, tất có ngày nó phải chiếm-đoạt ngôi trời. Vậy may đại-vương nên tâu với triều đình rằng ở đây có nhiều giặc bể, xin chiêu-tập thêm quân mã, để giữ cho được yên dân. Đại-vương rồi xuất của kho mộ quân, rồi giao cho kẻ hạ-thần luyện-tập. Hễ *Đô-man hung-phục* nổi loạn thì ta sẽ cất quân đi mà thu-phục giang-sơn. Có như thế thì thái-hậu mới được an-toàn, mà thượng-hoàng nghe tin mới cũng vui lòng mà về nước. Đó là một điều rất là ết-yếu, ngoài ra tưởng không còn có mưu kế gì hơn.
Hùng-vương nghe nói, khen-ngợi mà rằng :
— Nếu vậy thì là một cái mưu-kế rất diệu ! Việc nước sau này trông cậy ở tay phò-mã đó!
Bà thái-phi ngẫm-nghĩ hồi lâu rồi nói :
— Việc này ta phải bàn với *Hoàng-phủ Tương-vương* mới được. *Mạnh vương*-phi thì tài-trí kiêm-toàn, lí người xảnh kịp, ta chắc thế nào cũng sẽ trù-tính được việc này.
Phò-mã *Triệu-cầu* vừa khóc vừa thuật chuyện *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cải dạng đi tìm thượng-hoàng cho bà thái-phi nghe và nói :
— Thân phụ kẻ hạ-thần được tin thì tức khắc đi ngay, lại có đem theo một đứa con nhỏ mới lên 10 tuổi. Thêm-lần kẻ hạ-thần nay mai cũng sắp sửa tiến Kinh
Bà thái-phi và *Hùng-vương* nghe nói, đều khen-ngợi *Hoàng-phủ thiếu-hoa* là một bậc trung-thần. *Hùng-vương* nói :
— Phò-mã đã định như vậy thì đề tôi xin theo lời phò-mã đàng biểu tâu với triều đình.
Chuyện-trò hồi lâu thì các cung-nữ bày tiệc. Khi tiệc xong, thái-phi dặn phò-mã *Triệu-cầu* rằng :
— Thế nào phò-mã cũng nói với *Mạnh* vương-phi đến đây thăm tôi, tôi còn muốn giải-bày tâm-sự.
Phò-mã *Triệu-cầu* vâng lời, cáo-từ lui ra. Khi về tới phủ, trông thấy *Mạnh* vương-phi và hai phu-nhân đều ngồi ngắn người ra, phò-mã *Triệu - cầu* kinh ngạc mà vội hỏi rằng :
— Chẳng hay có việc gì thế này ?
Lưu-yên-ngọc nói :
— Ngày nay mở cái hộp vàng ra xem thì hai quyển bình-thư không biết ai lấy trộm mất. Sau hỏi đứa nữ-tỳ, mới biết là hồi đầu năm trước con *Phi-giao* có mở xem, mà không biết để cất vào chưa. Vì thế mà vương phi buồn-rầu, đến giờ vẫn chưa nói cơm sáng.
Phò-mã *Triệu cầu* cười mà đáp rằng :
— Lo chi điều ấy mà lo ! từ xưa đến giờ, kẻ tả bao giờ cũng không thắng được người chính vậy.
Mạnh-lệ-quân lại thở dài mà than rằng :
— *Triệu-cầu* con ơi ! Con nói dẫn phải, nhưng con *Phi-giao* hành hung, ta liễn Kinh chuyện này, có thể khuyên bảo được thì khuyên bảo, bằng không thì ta tâu thái-hậu mà truất đi hoặc giết đi, cũng chẳng tiếc chi. Nay nó lại thông-hiền cùng phép hồ phong hoán-vũ, khó lòng mà trị nổi, biết làm thế nào !
Mạnh-lệ-quân nói xong, hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng, rồi lại thở ngắn than dài mà rằng :
— Bây giờ thôi ta cũng-kệ, ta không còn biết nghĩ thế nào cho được.
Tô anh-tuyết nói :
— Vương-phi bất tất phải phiền-muộn *Phi-giao* hoàng-hậu dẫu biến-lâm tác-ác, nhưng bao giờ cũng là tình mẹ con trong một nhà. Tôi chắc rằng vương-phi liễn Kinh chuyện này, tự khắc *Phi-giao* phải vâng lời khuyên bảo.
Mạnh-lệ-quân thở dài mà than rằng :
— Phu-nhân không rõ. Tôi từ thuở trẻ, trải bao những sự khó-khăn, mà tôi đều xử-trí được đến ra đấy. Ngày nay bỗng sinh ra một đứa con gái yêu-quái này, khiến cho tôi cũng nghĩ bao nhiêu, càng hồ thẹn bấy nhiêu. Nghĩ quanh nghĩ quẩn, chẳng thà chết cho rồi! Chết xuống suối vàng, còn mặt-mũi nào mà nhìn thấy tổ-tôn nữa !
Mạnh-lệ-quân lại nức-nở khóc mà rằng :
— Trời ơi ! chẳng hay tội tội-tình gì mà đến nỗi như thế này. Dẫu năm xem tới có kháng-cự quân-thượng, xúc-phạm cha mẹ, và làm cho chồng phải nhiều nỗi khó-khăn, nhưng chẳng qua bởi sự thế bắt-đắc-dĩ mà thôi, bao giờ thân này cũng phải có giữ cho trọn một lòng trinh-liệt. Hay là tiền-oan tác-chướng làm sao mà có cái quả-báo ấy. Nhà *Hoàng*-phủ ta xưa nay trải trung gái hiếu, không ngờ lại xảy ra việc biến-dị này !
Mạnh-lệ-quân nói xong, lại vật mình lăn khóc. Phò-mã *Triệu cầu* khuyên-giải mà rằng :
— Muốn việc tại trời, xin thân-mẫu chớ phiền-muộn. Hôm nay thái-phi có dặn con bảo thân-mẫu đến, để thái-phi muốn giải-bày khóc-nhoi.
(Còn nữa).

Cerlificat d'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1790 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 9 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn
中北新聞

HANOI
DEPOT LEGAL INDOCHINE

ANNONCES